

УДК 330.341.1.001.76

НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В СИСТЕМНО-ІНТЕГРОВАНІЙ МОДЕЛІ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Асп. Н.Г. Мацко

Науковий керівник проф. Є.А. Бельтюков
Одеський національний політехнічний університет

Мета і завдання. Метою роботи є обґрунтування необхідності розвитку інноваційної інфраструктури в системно-інтегрованій моделі інноваційного процесу, виявлення проблем розвитку та пошук шляхів їх вирішення.

Для досягнення поставленої мети було поставлено наступні завдання: аналіз моделей інноваційного процесу; визначення поняття інноваційної інфраструктури, елементів та чинників впливу; представлення заходів щодо формування та розвитку інноваційної інфраструктури.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є процес розвитку інноваційної інфраструктури. Предметом дослідження є заходи щодо формування інноваційної інфраструктури в умовах кризової економіки країни.

Методи та засоби дослідження. Аналіз досліджень свідчить про значну кількість наукових праць, що присвячено науковцями-економістами питанням сутності та організації інноваційного процесу, формування та розвитку інноваційної інфраструктури країни. Проте, проблема інноваційного розвитку підприємств і досі залишається відкритою.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів (до 300 знаків). Наукова новизна полягає у тому, що набуло подальшого розвитку: наукові погляди на питання ефективного формування та подальшого розвитку інноваційної інфраструктури, які потребують оновлених підходів у зв'язку із постійним оновленням інноваційного середовища.

Результати дослідження. Поняття інноваційного процесу широко представлено в науковій літературі. Інноваційний процес слід розглядати як процес перетворення наукового знання на інновацію та її поширення, тобто він охоплює стадії проходження інновації від ідеї, розробки до її втілення у виробництво, споживання [3, с. 59]. Основні стадії інноваційного процесу представлені у вигляді двох моделей: лінійної та системно-інтегрованої, що відрізняються за характером зв'язків між стадіями.

Лінійна модель інноваційного процесу представлена у послідовності стадій, для якої характерні простота прямих зв'язків та їх однонаправленість. Ефективність інноваційного процесу характеризується комерціалізацією та дифузією новації. Але, за лінійної моделі, знижується вірогідність практичної реалізації винаходу. Поясненням цього є націленість такого проекту на конкретний винахід з конкретними параметрами, який виступає процесоутворюючим. Основна увага в цьому випадку акцентується на кінцевому результат інноваційного процесу (новація, винахід), а мета максимізації прибутку з одночасним зведенням витрат до мінімуму займає другорядне значення. Необхідність значної тривалості етапу науково-дослідних робіт зумовлює довготривалий інноваційний лаг, через що стратегічні цілі в лінійній моделі інноваційного процесу не досить чіткі. Для лінійної моделі інноваційного процесу характерна закритість ідеї від зовнішнього інноваційного середовища через націленість на радикальний тип новації з повним контролем підприємства над кожним етапом процесу.

В сучасній практиці промислових підприємств, що здійснюють інноваційну діяльність, а отже, містять в циклі своєї діяльності інноваційний процес, ряд стадій лінійної (класичної) моделі можуть бути відсутніми. Цей факт пов'язаний з таким явищем як дифузія інновацій. Саме широке розповсюдження цього явища спричинило

появу інноваційного процесу, що може бути описаний системно-інтегрованою (кібернетичною) моделлю. Дана модель відрізняється від лінійної, в першу чергу, наявністю обернених зв'язків [2, с. 24].

Системно-інтегрована модель інноваційного процесу дозволяє значно скоротити тривалість інноваційного лагу, оскільки за такої моделі стадії НДДКР на підприємстві можуть бути відсутніми, що значно скорочує витрати на фінансування такої моделі процесу. Слід відмітити високий рівень складності управління інноваційним процесом через його орієнтацію як на наукову розробку, так і на ринковий попит. Зв'язки із зовнішнім середовищем інноваційного процесу забезпечуються інноваційною інфраструктурою, тому забезпечення її розвитку виступає пріоритетним завданням країни з метою досягнення високого рівня ефективності інноваційної діяльності як окремого підприємства, так країни в цілому.

Згідно із законодавством інноваційна інфраструктура – це сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні тощо) [1]. До елементів інноваційної інфраструктури відносять технопарки, технополіси, бізнес-інкубатори, інженерні центри, віртуальні інкубатори, центри трансферу технологій, що представляють собою об'єднання підприємств, які виробляють і реалізують інноваційні продукти. Такі об'єднання дають можливість малим підприємствам реалізувати їх науково-виробничий потенціал шляхом надання у тимчасове використання своїх виробничих потужностей, інформаційних даних та консультативної допомоги.

Серед негативних факторів, що впливають на розвиток інфраструктури відносять такі: нестабільність зовнішнього та внутрішнього економічного та політичного середовищ; недосконалість законодавчої та нормативно-правової бази; низький рівень фінансування з боку держави та недостатність інвестицій; висока конкурентоспроможність виробників-імпортерів; низький рівень взаємодії елементів інноваційного процесу; недостатність знань та досвіду кадрів галузі інноваційного менеджменту. Серед заходів щодо підвищення ефективності формування та розвитку інноваційної інфраструктури слід виділити наступні: активне формування виробничо-технологічних структур та створення умов щодо реалізації наукового потенціалу дослідників; забезпечення пільгового кредитування структурних інноваційно-орієнтованих елементів; створення центрів трансферу технологій; створення інформаційних агентств по збору та представленню інформації щодо інноваційної активності підприємств.

Висновки. Від обраної моделі інноваційного процесу залежить його ефективність. Для системно-інтегрованої моделі надзвичайно важливим є розвиток інноваційної інфраструктури. Заходи щодо формування та удосконалення інноваційної інфраструктури потребують постійного оновлення в умовах динамічної зміни інноваційного середовища на національному та міжнародному рівнях.

Ключові слова. Інноваційна інфраструктура, інноваційний процес, модель інноваційного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» № 40-IV від 04.07.2002 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
2. Анисимова О.Н. Анализ реализации моделей инновационного процесса на промышленных предприятиях / О. Н. Анисимова, Е. И. Булахова // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. – 2014. – Вип. 1(1). – С. 20-27. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tpaeviv_2014_1%281%29_4.
3. Славута О. Ю. Організація інноваційного процесу промислового підприємства / О. Ю. Славута. // Економіка харчової промисловості. – 2013. – №4. – С. 58–61.